

Soạn bài Bài thơ số 28 (Ta-go) - Ngữ văn lớp 11

Câu 1. Hình tượng so sánh trong câu thơ mở đầu:

Như	Đôi mắt em	muốn nhìn vào	tâm tưởng của anh
	Trắng kia	muốn vào sâu	biển cả

thể hiện niềm khao khát gì trong tình yêu?

Trả lời:

Nghĩa bài thơ được diễn giải theo các tầng bậc từ thấp đến cao, từ cụ thể đến trừu tượng, từ nghĩa thực đến nghĩa triết lí, và cảm xúc trong bài cũng được nâng dần theo các tầng nghĩa của bài. Sự đan chéo giữa lời lẽ của một người tình pha một triết gia làm cho ý nghĩa và cảm xúc trong bài thơ càng thêm sâu sắc, cao siêu.

Bài thơ mở đầu bằng hình ảnh so sánh thể hiện sự khát khao trong tình yêu:

Đôi mắt bắn khoăn của em buồn,

Đôi mắt em muốn nhìn vào tâm tưởng của anh

Như trắng kia muốn vào sâu biển cả.

Đôi mắt - "cửa sổ tâm hồn", dưới con mắt nhà thơ, như ánh sáng kì diệu của trời đất, đang muốn rọi sáng tận đáy sâu của trái tim người yêu, như trắng kia muốn vào sâu biển cả. Câu thơ thể hiện một niềm khao khát mãnh liệt và sâu sắc - đó là niềm khao khát hoà hợp tâm hồn, là khát vọng muốn chan hoà và thấu hiểu người mình yêu. Nhưng đôi mắt ấy cũng đủ chứa một nỗi băn khoăn, u buồn vì khát khao trên là vô vọng. Rất chân thành, chàng trai thổ lộ: "*Anh đã để cuộc đời anh trần trụi dưới mắt em - Anh không giấu em một điều gì*". Nhưng thật là một nghịch lí: "*Chính vì thế mà em không biết gì tất cả về anh*". Bởi tất cả những điều em biết về anh đều mới chỉ là những cái bề ngoài, còn cái đáy sâu thẳm trong tâm hồn anh, trái tim anh (những suy nghĩ, cảm xúc) có lẽ đâu nắm bắt được và sẽ chẳng bao giờ có thể thấu hết được.

Câu 2. Lối cấu trúc đưa ra những giả định (nếu A chỉ là B) rồi phủ định (nhưng A lại là C) để đi đến kết luận được sử dụng trùng điệp trong bài nhằm mục đích gì?

Từ những tương đồng và khác biệt giữa viên ngọc, đoá hoa với trái tim, giữa lạc thú, khổ đau với tình yêu, Ta-go muốn nói gì về cuộc đời, về trái tim?

Trả lời:

Những câu thơ tiếp theo, Ta-go đưa ra liên tiếp những giả định. Nếu cuộc đời anh là một đoá hoa, một viên ngọc, anh sẽ hái nó, sẽ xâu nó thành một chuỗi dang tặng cho em.

Soạn bài Bài thơ số 28 (Ta-go) - Ngữ văn lớp 11

Nhưng cuộc đời anh đâu phải thế. Bởi "đời anh là một trái tim". Nếu trái tim anh "chỉ là một phút giây lạc thú", thì em cũng dễ chia vui bằng nụ cười nhẹ nhõm; nếu trái tim anh "chỉ là đau khổ" thì người yêu cũng dễ thông cảm bằng hàng lệ trong. Nhưng đâu chỉ có thế. Chàng trai biết mình có một trái tim phức tạp hơn nhiều: "trái tim anh lại là tình yêu". Một trái tim đâu chỉ có những vui sướng, đau khổ dễ chia sẻ, cảm thông mà bao gồm nhiều nỗi đối lập, mâu thuẫn: vừa sung sướng - vừa khổ đau, vừa thiếu thốn - vừa giàu sang, mà tất cả lại đều vô biên, trường cửu, một thế giới bí ẩn, không giới hạn, không ai có thể đo đếm được.

Bài thơ là hệ thống tầng tầng lớp lớp những hình ảnh tượng trưng và so sánh: *Đôi mắt em muốn nhìn... như trăng kia muốn vào sâu biển cả* (sự khao khát hoà hợp, thấu hiểu tâm hồn), đời anh là viên ngọc, đoá hoa (những cái đẹp dễ nhất, quý giá nhất), em là nữ hoàng của vương quốc đó (em là người làm chủ trái tim anh), em có biết gì biên giới của nó đâu (cái bí ẩn vô biên của trái tim anh)... Hệ thống những hình ảnh so sánh, tượng trưng này làm cho tình yêu được mỹ lệ hoá, lung linh những màu sắc huyền diệu. Bài thơ gọi niềm say mê chính là vì thế.

Bài thơ rất giàu chất triết lí. Đưa ra những lập luận, những giả thiết rồi lại phản bác, Ta-go muốn khẳng định: Sự vật của đời sống không chỉ được nhìn nhận theo một chiều mà luôn đặt trong sự nghi vấn để tìm sự thật cuối cùng. Nhà thơ hướng về cái vô hạn của vũ trụ (biển cả, vương quốc) để khẳng định sự bí ẩn, sâu xa của tâm hồn và cũng đồng thời nhấn mạnh những quy luật muôn đời của tình yêu. Với tình yêu, Ta-go khẳng định: Tình yêu là một cuộc dâng hiến trọn vẹn và luôn là một cuộc khám phá, đi tìm. Nhưng trái tim yêu mãi mãi vẫn là những điều bí ẩn. Chiếm lĩnh cái bí ẩn, vô bờ, không giới hạn của tâm hồn người yêu sẽ luôn là khát khao vĩnh cửu của con người.

Câu 3. Cách nói nghịch lí không chỉ xuất hiện ở đoạn đầu:

Anh không giấu em một điều gì

Chính vì thế mà em không biết gì tất cả về anh

mà còn được sử dụng khá nhiều lần trong bài thơ. Hãy ghi lại những câu có cách nói nghịch lí như vậy. Cách nói ấy thể hiện điều kì diệu gì trong tình yêu?

Trả lời:

Cách nói nghịch lí:

Anh không giấu em một điều gì

Chính vì thế mà em không biết gì tất cả về anh.

Soạn bài Bài thơ số 28 (Ta-go) - Ngữ văn lớp 11

Cách nói ấy thể hiện một điều kì diệu trong tình yêu, đó là những cái bề ngoài thì dễ nắm bắt còn sự phong phú, phức tạp của trái tim thì không dễ đâu nắm bắt được. Cái quý giá nhất của cuộc đời chàng trai là một trái tim - một thế giới tinh thần bí ẩn, vô biên, một vương quốc mà em là nữ hoàng, là người làm chủ nó mà cũng không thể biết được biên giới của nó xa gần, rộng hẹp đến đâu. Đây chính là một khoảng cách không bao giờ phá nổi, một đỉnh cao không bao giờ bị chinh phục của tình yêu. Niềm hoà hợp, đồng cảm dù đẹp đến đâu cũng không bao giờ trọn vẹn bởi đặc tính này của trái tim con người.

Bài thơ được kết cấu theo tầng bậc. Ý một: *Anh xin dâng hiến trọn vẹn cuộc đời anh cho em.* Ý hai: *Nhưng không bao giờ em có thể chiếm lĩnh trọn vẹn trái tim anh.* Hai ý này ngày càng được bổ sung ở mức độ cao hơn trong những lập luận của toàn bài.

Sự đối lập giữa khát vọng giải bày, dâng hiến, chan hoà vào tâm hồn người yêu và cái bí ẩn không gì khám phá nổi của trái tim là những đối lập tồn tại mãi mãi trong tình yêu. Sự hoà hợp trọn vẹn trong tình yêu là điều không thể đến, nhưng tình yêu luôn là niềm khao khát cái trọn vẹn ấy.